

tyðuliga elva síðaskaða. Umsókn Schønning Andreasen um loyvi at víga hjún, mælti hann til at stóðga við í ár, til menn finga tíð til at hugsa um sakina til næsta ár.

Mælti hann fyrri, at broytingaruppskotið varð samtykt.

Málini fóru til 3 víðgerð. Við tríðju víðgerð varð málið sett til atkvøðisgreiðslu. Nevndaruppskotið fall, vegna bert 11 greiddu atkvøðu. Broytingaruppskotið fall eisini, tí bert 4 greiddu atkvøðu.

Klareringshavn í Lopra.

Nevndin, ið hevði málið til víðgerðar, mælti til at sýta Sumbiar-sóknarstýri, ið sókti um at fáa klareringshavn í Lopra.

M. S. Viðstein og P. M. Dam settu broytingaruppskot um at ganga umsóknini á móti.

P. M. Dam talaði fyrri broytingaruppskotinum.

Her var ein umsókn, ið ikki eins og flestar steyndi beinleiðis ímóti at vinna kommununi pening, men var framkomin bert av praktiskum grundum. Reglur eru fyrri peningabýttini millum Vág og Sumbæ víðvíkjandi tí klareringspeningi, ið kemur frá skipum, ið arbeiða í Lopra.

Í Lopra er tað vorðið soleiðis, at har er komin at kalla ein stórdrift. Nóg skip leggja á har, serliga um summarið. »Time is monny» siga Eingils-menninir. Her ger heitla orðatak seg galdandi. Tað ræður ofta mikió um hjá skipum, ið koma til Lopra við farni ella eftir farni, at koma so skjótt til og frá sum gjørligt. At noyðast at fara til Vágs, lekur ofta tíð, og skiftir hann í veðrinum, kann vera heilt tvørligt. Hann mælti til, at menn tóku undir við broytingaruppskotinum.

Við 3 víðgerð talaði M. S. Viðstein fyrri broytingaruppskotinum og mælti til at samtykka. Lopra er, sum tingmonnum kunnugt, nú vorðin ein bygd, hvar stór farmaskip koma av og á. Tað vildi tí vera bæði lagaligari og skjótari hjá báðum portum, bæði skipum og teim, ið fraktaðu tey. Táð tað, sum við fyrstu víðgerð nevnt, ikki hevði stórt at siga peningaliga, átti tingið at samtykka broytingaruppskotið.

Við atkvøðisgreiðslu fall broytingaruppskotið, meðan nevndarinnar var samtykt.

Úr Føroyum.

Tórshavn.

Motorskipið „Bru“,

ið hevur verið í Grønlandi og keypt fisk frá teim føroysku fiskiskipunum, kom aftur til Føroyar í hini vikuni.

Til tíðindi vistu »Bru«-menninir at siga frá, at fiskiskapurin var heilt ófor. Umframt all tey føroysku skipini, ið roynði við Grønland í ár, var ikki sorið av Fransum. Ein Fransskommartin var o. u. 2000 tons stór, og hon hevði ein sera heppan dag tilsamans fingið 8000 á dekk. Hesin fiskur var tí fiskaður við bátum, ið royndu við línu. Til agra nýttu teir ferska sild, ið teir høvdu ríkjuligt av, og hoyggjuslökk.

Eitt føroyskt fiskiskip, »Norðfarið«, hevði verið fyrri óhappi at sigla á eitt undirvatns-skær. Tó hevur tað ikki fingið heilt stóran skaða, og kann framvegis halda á við fiskiskapinum.

Tey smærri fiskiskipini eru sjálvandi hvorki skikkaði ella

útbúgvin til at verða so drúgv undir Grønlandi, sum tey annars kundi undir Íslandi, og tæta tey sær heim seinast í hesum mánaði, meðan tey stóru verða at royna nakað inn í septembir.

»Bru« hevur fingið næstan 800 tons av fiski, sum allur er seldur til Skotland, til handils-felagið Bookles í Aberdeen, fyrri 37 oyr. kilo.

Thorshavns Havn.

Ingeniør Petersen fra Vandbygningsvæsenet opholder sig f. T. paa Færøerne. Under hans Ophold i Thorshavn har der været fort Forhandling mellem Ingeniøren, som Vandbygningsvæsenets Repræsentant, og Thorshavns Byraad angående Overtagelsen af Havnen m. m. Ved disse Forhandlinger har V. B. V.s hervede Ingeniør Fischer-Simonsen assisteret Ingeniør Petersen, ligesom Byraadet forhandlede i Tilslutning til Havneudvalget. Ingeniør Petersen har under disse Forhandlinger udtalt, angående Byraadets Forhold til den forestaaende Overtagelse, hvor man havde ønsket, at Staten deltog i Udgifterne med 1/3 i 10 Aar, at Ministeriet vilde søge udvirket, at der i 3 Aar ydedes 1/3 af de omtalte Vedligeholdelsesudgifter.

I Fredags afholdtes et ekstraordinært Byraadsmøde i samme Anledning. Her vedtoges det at gaa ind paa Ministeriets Tilbud, samtidig som det henstilles til Trafikministeriet, at der foretages en grundig Undersøgelse, i Løbet af disse 3 Aar, af Mødens Tilstand under Vandet, serlig om de nødvendige og forvarlige Dimensioner er til Stede.

Yderligere vedtoges paa det ekstraordinære Møde at overtage den til Udkastning af Sten benyttede Dampkran med Skinner og Vogn samt V. B. V.s røde Bygning ved Skansavegur for 1/3 af Vurderingssummen.

En vellykket Sprit-smuglerjagt i Østersøen.

Efter en dramatisk Jagt standser københavnske Toldere en østrigsk Smuglerbaad. — Tyskerne kom dog Danskerne til Hjælp.

Sent Torsdag Aften 15. ds. er det lykkedes Tolderne at gøre et godt Kup i Østersøen. En af de hurtiggaaende Patruljebaade, der ellers ikke er indstillet paa at løbe de endnu hurtigere Smuglerbaade op, har erobret en Racer-Motorbaad, der indeholdt 1400 Liter Spirit.

Inden Smuglerbaaden blev overhalet, gik der en dramatisk Jagt forud.

Toldbaaden »Ternens« patruljerede i Nærheden af Falsterbo Fyrskib, da de opdagede Smuglerbaaden »Herkules« af Wien.

De satte efter den, men den løb fra dem ned i Østersøen. Først ved 11-Tiden om Aftenen, da der var gaaet Brud paa Smuglerbaadens Maskiner, lykkedes det at komme i Nærheden af den.

Revolverne heves.

Men nu var »Herkules« kommet i Nærheden af sit Møderskib, der laa i Østersøen, og Smuglerne mente nu, at de kunde tage Offensiven. De trak Revolverne frem og truede med at skyde de danske Toldere ned. Men Føreren af Toldbaaden, Christensen, greb sin Revolver og endrede ombord i »Herkules« for at optage Kampen. Smuglerne retirerede imidlertid ombord i Møderskibet »Tabore«.

Tolderne vilde nu beslaglægge »Herkules«, der havde fort Sigt ind paa dansk Søterritorium. Men nu stillede alle Smuglerne sig op paa

»Tabores« Dæk og truede med Gevær og Revolvere. Det saa saaledes ud til, at de danske Toldere maatte aflevere Byttet.

Tyskerne rykker frem.

Hjælpen kom imidlertid ganske uventet i Form af en tysk Patruljebaad. Den havde en Besætning paa 8 Mand, som straks stillede sig til Danskerne Haandighed, og nu maatte Smuglerne give op. Tyskerne gik ombord i »Ternens« med et Maskingevær, og overfor dette krigsmæssige Beredskab kunde »Herkules«-Mændene ikke tage Kampen op.

Tyskerne pantog sig derefter at holde »Tabore« med Smuglerne paa Afstand, medens »Ternens« tog »Herkules« paa Slæb og tofede af til København, hvor begge Baade fortojedes ved Toldboden.

Desværre lykkedes det ikke Tolderne at faa nogle af Smuglerne med hjem. Men de havde dog i Kampens Hede faaet Lejlighed til at genkende et Par kendte danske Smuglere.

Selv om det ikke lykkedes at fange nogle af Smuglerne, har Tolderne dog haft et godt Udbytte.

Plutokratiet og Demokratiet.

AF KNUD KORST.

(Fortsat).

Mange af Enkeltstaterne har nu deres egen Statsbank. Projsen har endda flere. Af stor Betydning er ogsaa den mægtige Opsamling af Kapitalreserver i de offentlige Institutioner, der forvalter den sociale Forsikring. Stat og Kommune er i Tyskland ved at blive en meget betydende Faktor paa Kapitalmarkedet, dette Centrum i Nutidens Erhvervsliv. Man regner, at de offentlige Kreditanstalter i Dag er naaet paa Højde med de private Storbanker hvad Foreningens Omfang angaar — og disse Storbanker er som bekendt Kæmpeforetagender i deres Art.

Paa Baggrund af denne Udvikling i Tyskland tager Udviklingen i Danmark sig meget beskedent ud. Og dog er der ogsaa her kommet mere under den offentlige Haand end det tidligere var Tilfældet. Fremfor alt er der jo sket det, at den danske Stat har faaet en stor Forretningsskib, Landmandsbanken, under sin Forvaltning. Andre Begivenheder i samme Retning kan nævnes, at Københavns Kommune er blevet Bygherre og Husvært i stort Format samt Restauratør (Folkkekøkkenerne); det store Nordsjællands Elektricitetsværk er gaaet over i offentlig Eje; en af vore største Købstæder er blevet Ejer af et Skibsværft osv. Der kunde nævnes mange flere Eksempler.

Aarene umiddelbart efter Krigen afkøbt et stærkt Krav om »Socialisering«, et Krav, der paa forskellig Maade blev imødekommet, f. Eks. ved Oprettelse af Bedriftsråd, ved Oprettelse af offentlige Erhvervsvirksomheder, Etablering af Statskontrol paa forskellige Omraader osv.

Efter kort Tids Forløb indtraadte der imidlertid en almindelig Reaktion mod alt dette, og baade Krigssocialismen og Socialiseringsbevægelsen kom i Afviklingen. Tegn. I de følgende Aar blev det rent elementære Problem om de hængende Landes økonomiske Gøjesjning skudt helt i Forgrunden, og Spørgsmaalet om denne Gøjesjning skulde eller maatte foregaa paa rent privatkapitalistisk eller paa et mere socialt Grundlag gied i anden Række.

Tilsvarende de denne Gøjesjning i det store og hele foregaaet paa rent privatkapitalistisk Grundlag og paa en saadan Maade, at den koncentrerende Pengemagt i Dag synes at staa stærkere end nogensinde før. I hvert Fald er den foregaaet i Traad med Oprettelsen af de mægtigste erhvervsmæssige Organisationer. Verden til Dato har set, f. Eks. den tyske Farveindustri, det europæiske Staal-karier, det internationale Olieynd-

Til Geneve.

Stauning vil tale om Danmarks Afrustning.

Statsminister Stauning siger, at det er hans Hensigt at rejse til Geneve omkring 1. September. Statsministeren bliver der dog kun nogle Dage, men vil antagelig tage Ordet dernede. Emnet bliver Afrustningsfor-slaget.

Statsministeren er Chef for den danske Delegation under sit Ophold i Geneve. Iøvrigt vil den tidligere Udenrigsminister, Grek Carl Moltke, være den danske Delegations Chef efter Statsministerens Afreise. Ogsaa Hr. Borgbjerg vil rejse til Geneve, hvor han er indvalgt i forskellig Udvalg og Kommissioner. Heller ikke hans Ophold i Geneve ventes at blive langvarigt.

En anden Ting er, at adskillige Stater har omstødt deres Erhvervsvirksomheder i Aktieselskabsform eller i hvert Fald indrettet deres Regnskabsvæsen saaledes, at disse Virksomheder fremtræder som selvstændige Institutioner, der skal svare til den investerede Kapital osv. Men Herredømmet over Virksomhederne har Statsmagten i disse Tilfælde ikke givet fra sig, og dette er naturligvis det afgørende.

En Række Stater har imidlertid ikke nøjedes med at bevare Forældes Virksomheder under den offentlige Haand, men har senere taget nye Opgaver op. Dette gælder i første Række — bortset fra Rusland, hvor Udviklingen jo har haft en ganske særlig Karakter — Tyskland. Her skete der det, at den Socialiseringsbevægelse, hvormed i sin Tid stod saa meget Gny, vel er flovet meget af, men til Gengæld har det offentlige mere i det stille taget en Række nye Opgaver op og derved udvidet sit Erhvervsomraade meget betydeligt. Herom skriver f. Eks. den kendte tyske Nationaløkonom W. Röpke i »Handwörterbuch der Staatswissenschaften«:

»Nu udmærker den nyeste Udvikling sig netop i Tyskland derved, at den offentlige Haands Kapitalbesiddelse og Driftsforretninger efter Krigen er blevet udvidet efter en vældig Maalestok, uden at man deri blot kan paavise et systematisk eller juset fremherskende Interventionistisk Formaal dermed. Mange Omstændigheder har sammenvirket hertil: tilbageværende Rester fra Krigsøkonomi, Inflationens Op og Ned, Efterkrigsninger fra Socialiseringstiden, Valutapolitik, Ruhrkampen, Ansamling af Skatteoverskud i Rigsregjeringens Haand efter Stabiliseringen, visse Embedsmænds egenmægtige Optræden, hvorved fremfor alt Rigsvernsministeriets Transaktioner har opnaaet en særlig Berømmelse, Kommunernes Finansned, den produktive Arbejdsløshedshjælp og endelig en ofte kritisk Oserdrivelse eller falsk Anvendelse af den Fordring, der ellers i mange Henseender er saare berettiget, nemlig at de offentlige Organer skal forvaltes efter forretningsmæssige Principer.

»Paa denne Maad er der opstaaet Udvikling, som i den politisk-parlamentariske Jargon betegnes som »Kold Socialisering«, skønt disse Ting ikke har det ringeste med Socialisering at gøre (NB. Forfatteren har nemlig sin specielle Opfatelse af Begrebet Socialisering — et Begreb, som jo ogsaa meget vel kan fortolkes i forskellig Retninger. — Tilføjet af K. K.).

»Det ejendommelige ved denne Udvikling er, f. Efter Röpke, at de offentlige Organer udvider deres Virksomhed mere og mere paa den fri Konkurrences Gebeter.« Disse offentlige Virksomheder er altsaa tilsvarende stillet ligesom de private; alligevel er Forfatteren klar over, at de maa bedømmes paa en helt anden Maade end de private, hvilket de ogsaa bliver tilgaaet, idet hele den private Driftsforretning trods den indbyrdes Konkurrence mellem Driftsherrerne slutter sig sammen til fælles Kamp netop mod disse Konkurrenter; der hersker, som Röpke udtrykker sig, en vis Frygt for, at Staten ad denne Vej skal kunne rulle den kapitalistiske Front op.

Forholdet her er altsaa, at det Offentlige i Stedet for at oprette Monopol (som Tilfældet er med Post, Jernbane osv.) har startet Foretagender, som konkurrerer med tilsvarende private, og altsaa er i Stand til at øve Indflydelse paa Markedet til Fordel for Publikum. De kan hindre en fuldstændig Ringdannelse og dermed en Prisopskrumning paa de paagældende Omraader. Derfor betegner Oprettelsen af slige Foretagender en Forbedring af Demokratiets Stilling overfor Plutokratiet paa den økonomiske Front.

Knud Korst.